

SYLWAN

MIESIĘCZNIK POLSKIEGO TOWARZYSTWA LEŚNEGO

Wydawany z pomocą finansową Polskiej Akademii Nauk

ROK CXXV

Warszawa, lipiec — wrzesień 1981 r.

Numer 7, 8, 9

Franciszek Krzysik

1902—1980

Францишек Крзисик 1902—1980

Franciszek Krzysik, 1902—1980

W dniu 26 grudnia 1980 r. zmarł nagle prof. zwyczaj., dr hab. dr h. c., inż. Franciszek Krzysik, wieloletni Przewodniczący Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Leśnego, współtwórca polskiej nauki drzewnictwa, inicjator i jeden z najbardziej zasłużonych organizatorów pierwszego w Polsce Wydziału Technologii Drewna SGGW w Warszawie.

F. Krzysik urodził się 3 marca 1902 r. w Dolnej Wsi, w powiecie myślenickim. Studia wyższe ukończył na Oddziale Lasowym Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej, uzyskując w 1924 r. dyplom inżyniera leśnika. W latach 1925—1931 był asystentem w Katedrze Botaniki Lasowej oraz w Katedrze Użytkowania Lasu i Mechanizacji Technologii Drewna tejże Uczelni, pod kierownictwem profesorów Szymona Wierdaka, Cyryla Kochanowskiego i Witolda Roszkowskiego. W okresie tym odbył też dwuletni staż naukowy w Austrii, Finlandii i Szwecji pod kierunkiem profesorów J. Flatschera i E. Lönnrotha.

5 maja 1928 r. inż. F. Krzysik uzyskał w Politechnice Lwowskiej stopień doktora nauk technicznych na podstawie rozprawy pt. „Stosunki przyrostu w poszczególnych klasach Krafta w drzewostanie jodłowym”; promotorem przewodu doktorskiego był prof. Stanisław Sokółowski.

Po zakończeniu okresu asystentury, dr F. Krzysik — wspólnie z inż. F. Ochrymowiczem — prowadził w latach 1932—1946 biuro techniczno-leśne we Lwowie wykładając jednocześnie na Oddziale Lasowym Politechniki Lwowskiej. Bezpośrednie zetknięcie się z problematyką leśnictwa i drzewnictwa oraz skonfrontowanie wiadomości teoretycznych

z wymaganiami życia praktycznego wywarło duży wpływ na kierunki i charakter Jego późniejszej działalności naukowej i organizacyjnej.

14 listopada 1934 r. na podstawie rozprawy pt. „Szkody mrozowe w drzewostanach bukowych z biologicznego i technicznego punktu widzenia” dr F. Krzysik uzyskał stopień docenta habilitowanego w zakresie użytkowania lasu i mechanicznej technologii drewna. W tym samym roku — po śmierci prof. Adama Szwarca — rozpoczął prowadzenie wykładów zleconych oraz pełnienie funkcji kierownika Katedry Użytkowania Lasu na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie. 14 września 1937 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem tej katedry.

W końcu września 1939 r. prof. F. Krzysik powrócił do Lwowa, gdzie objął wykłady z Użytkowania Lasu we Lwowskim Instytucie Politechnicznym; w dniu 4 marca 1941 r. — rozporządzeniem Wszechzwiązkowego Komitetu do Spraw Szkolnictwa Wyższego — otrzymał nominację na profesora i kierownika katedry. Po wkroczeniu wojsk niemieckich, w lipcu 1941 r. prof. Krzysik opuścił Lwów i rozpoczął pracę w nadleśnictwie w Brodach.

Po wyzwoleniu prof. F. Krzysik włączył się natychmiast do odbudowy kraju. W niezwykle ciężkich ówczesnych warunkach przystąpił do organizowania administracji leśnej na terenie Rzeszowszczyzny, obejmując 1 września 1944 r. stanowisko dyrektora Dyrekcji Lasów Państwowych w Rzeszowie. Z kolei 10 listopada 1944 r. objął stanowisko dyrektora tworzącego się Instytutu Badawczego Leśnictwa z siedzibą w Lublinie, a następnie w Łodzi. W styczniu 1945 r. — jako kierownik grupy operacyjnej — zabezpieczył wiele naukowych obiektów leśnych i zorganizował Oddział Instytutu w Krakowie.

W marcu 1945 r. prof. Krzysik wrócił do zrujnowanej Warszawy. Pownownie objął stanowisko kierownika Katedry Użytkowania Lasu SGGW i poświęcił się całkowicie pracy w Uczelni. Po utworzeniu w 1946 r. Oddziału Technologii Drewna (w ramach Wydziału Leśnego) — F. Krzysik został mianowany w 1948 r. profesorem zwyczajnym i objął stanowisko kierownika nowo utworzonej Katedry Mechanicznej Technologii Drewna, przejawiając intensywną działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i społeczną.

Prace naukowe prof. F. Krzysika, obejmujące bardzo szeroki zakres, dotyczyły głównie zagadnień:

- a) nauki o drewnie, ze szczególnym uwzględnieniem badań technicznych właściwości krajowych gatunków drewna;
- b) kierunków zastosowania drewna topolowego w przemyśle drzewnym;
- c) konserwacji drewna w zabytkowych obiektach drewnianych;
- d) doboru, klasyfikacji i obróbki drewna rezonansowego;
- e) technologii tworzyw drzewnych przy stosowaniu małowartościowego drewna liściastego do produkcji płyt wiórowych i płyt pilśniowych;
- f) kompleksowego zagospodarowania zasobów leśnych Bieszczad;
- g) integracji leśnictwa i przemysłu drzewnego w celu pokrycia przyszłych potrzeb surowcowych.

Jak widać z tego, prace prof. Krzysika były w znacznej mierze powiązane z bieżącymi i przyszłymi potrzebami życia gospodarczego, a ich wyniki znajdowały zastosowanie w praktyce. Prace te były referowane na sympozjach naukowych w Polsce i za granicą oraz publikowane również

w językach obcych: angielskim, bułgarskim, czeskim, francuskim, niemieckim i rosyjskim. Wyrazem uznania dla ich wartości było przyznanie prof. Krzysikowi w 1955 r. Nagrody Państwowej II stopnia, w 1972 r. — Nagrody Indywidualnej Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz wybór w 1968 r. na członka International Academy of Wood Science. Prof. Krzysik był autorem około 300 publikacji, z czego 60 zaliczyć można do oryginalnych prac naukowych. Dziesięć prac stanowią opracowania podręcznikowe, wśród których na szczególne podkreślenie zasługuje jedyny polski fundamentalny podręcznik pt. „Nauka o Drewnie”, który uzyskał aż 10 doskonałych recenzji zagranicznych.

Działalność dydaktyczna prof. Krzysika obejmowała zarówno kształcenie kadr inżynierskich, jak też i kadr naukowych. Na Wydziale Technologii Drewna prowadził wykłady z 5 podstawowych przedmiotów technologicznych (Nauka o Drewnie, Mechaniczna Technologia Drewna, Produkcja Wyrobów Giętych, Hydrotermiczna i Plastyczna Obróbka Drewna, Towaroznawstwo Drzewne) — będąc autorem szczegółowych programów nauczania i współautorem kolejnych programów studiów — oraz kierował ponad 160 pracami magisterskimi. Przez okres 12 lat sprawował też opiekę nad zorganizowanym przez siebie studenckim Kołem Technologów Drewna, które uczestnicząc w 5 ogólnopolskich zjazdach studenckich kół naukowych zdobyło 6 nagród oraz 2 wyróżnienia.

Prof. Krzysik był promotorem w 21 zakończonych przewodach doktorskich oraz recenzentem wielu krajowych i zagranicznych prac doktorskich i habilitacyjnych. Siedmiu doktorantów i habilitantów prof. Krzysika uzyskało tytuły naukowe profesora.

Prof. Krzysik był jednym z najbardziej zasłużonych organizatorów pierwszego w Polsce Wydziału Technologii Drewna SGGW oraz inicjatorem reaktywowania Wydziału Leśnego Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. Piastując czterokrotnie funkcję prorektora oraz czterokrotnie funkcję dziekana przyczynił się wydatnie do zorganizowania i rozwoju leśnych i drzewnych zakładów doświadczalnych SGGW w Rogowie, realizując tam budowę domu studenta, pracowni naukowych i tartaku oraz zapoczątkowując intensywną rozbudowę Rogowskiego Arboretum.

Oprócz działalności związanej z organizacją szkolnictwa wyższego w zakresie drzewnictwa prof. Krzysik brał czynny udział w pracach wielu instytucji naukowych oraz organizacji społecznych. Włożył bezmiar wysiłku w reaktywizację i dynamiczny rozwój PTL, w którym od 1949 r. — aż do śmierci — pełnił funkcję Przewodniczącego Zarządu Głównego. Przez okres 20 lat był przewodniczącym Komisji Drewna Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, przez 15 lat — przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Technologii Drewna w Poznaniu, przez wiele lat — przewodniczącym Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego oraz Zarządu Głównego Ligi Ochrony Przyrody; przez wiele lat był wiceprzewodniczącym Komitetu Technologii Drewna Polskiej Akademii Nauk oraz członkiem Komitetu ds. Zagospodarowania Ziem Górskich PAN. Prof. Krzysik był też wieloletnim aktywnym członkiem Głównej Komisji Kwalifikacyjnej PAN, Komitetu Nagród Państwowych, Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, Rady Naukowej Komitetu Nauki i Techniki, Państwowej Rady Leśnictwa, Państwowej Rady Energetycznej, Rady Naukowej Ziem Odzyskanych, Komisji Ankietowej Centralnego Urzędu Planowania, Państwowej Rady Normalizacyjnej; był

członkiem zwyczajnym Warszawskiego Towarzystwa Naukowego oraz Sekcji Rolniczo-Leśnej Akademii Umiejętności w Krakowie. Brał także czynny udział w pracach Międzynarodowego Komitetu Normalizacyjnego (ISO). W latach 1939—1955 był przewodniczącym Państwowej Komisji Weryfikacyjno-Egzaminacyjnej na stopień inżyniera leśnictwa i drzewnictwa. W uznaniu położonych zasług prof. Krzysik odznaczony został Orderem Sztandaru Pracy I klasy, Krzyżem Komandorskim i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem 10-lecia Polski Ludowej oraz odznaką 1000-lecia Państwa Polskiego. W 1974 r. Senat Akademicki SGGW-AR w Warszawie nadał Profesorowi najwyższą akademicką godność honorową — godność doktora honoris causa.

Prof. F. Krzysik nie odszedł od nas całkowicie. Pozostała po Nim szkoła naukowa polskiego drzewnictwa, a w skarbnicy wiedzy ludzkiej pozostaną na zawsze wyniki Jego przemyśleń i dociekań oraz badań i prac. Postać Profesora, łącząca głęboką, wszechstronną wiedzę i erudycję z szeroko pojętym humanizmem, życzliwością oraz nieprzeciętną tolerancją, skromnością i kulturą pozostanie w naszej pamięci aż do końca naszych dni.

A. Olgierd Korczewski